

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 154/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti TRUCKSPED Slovakia s. r. o., Plaveč 387, IČO 36 470 864, zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Ružbašán, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoPr 3/2019 a jeho rozsudkom zo 7. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti TRUCKSPED Slovakia s. r. o. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti TRUCKSPED Slovakia s. r. o.,

Plaveč 387, IČO 36 470 864 (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoPr 3/2019 a rozsudkom krajského súdu č. k. 19 CoPr 3/2019-641 zo 7. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka ako žalovaná bola rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Cpr 1/2012-549 zo 6. apríla 2018 zaviazaná na úhradu peňažnej sumy vo výške 1 215,35 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 4. septembra 2012 do zaplatenia, a to všetko do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, z titulu nevyplatenej mzdy žalobcu, jeho mzdového zvýhodnenia za prácu nadčas a stravného za zahraničné pracovné cesty. V prevyšujúcej časti bola žaloba žalobcu zamietnutá. Okresný súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 83,54 %.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali obe sporové strany odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozhodnutím tak, že zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 324,25 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 1. augusta 2012 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Zároveň bolo žalobcovi priznané právo na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania.

4. Sťažovateľka je toho názoru, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to jednak z dôvodu spočívajúceho „*v postupe a odôvodnení rozhodnutia, ktoré je svojvoľné a nedostatočne odôvodnené*“, ako aj „*vo výklade (práva, pozn.) v rozpore so zákonom, ústavou a judikatúrou, absenciou aplikácie právneho predpisu na posudzovanú problematiku, rozhodnutie mimo práva*“.

5. Ďalej uvádza, že napadnuté rozhodnutie je nespravodlivé a trpí nedostatkom odôvodnenia v takom rozsahu, že tým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

Konkrétne sťažovateľka nesúhlasí s postupom krajského súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie postavil na odbornom posúdení znalca. Ten spochybnil pravosť pokladničných dokladov na základe toho, že neboli riadne zaúčtované v účtovníctve sťažovateľky. Predmetnými dokladmi sťažovateľka ako žalovaná preukazovala vyplatenie žalovaného nároku. Sťažovateľka zastáva názor, že krajský súd nesprávnym spôsobom vyhodnotil pravosť týchto dokladov a nevysporiadal sa so znaleckým posudkom, ktorý preukazoval pravosť podpisu žalobcu na pokladničných dokladoch. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí riadne nevyhodnotil všetky vykonané dôkazy, a teda napadnuté rozhodnutie nie je riadne odôvodnené.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné práva sťažovateľa TRUCKSPED Slovakia s.r.o. domáhať sa ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19CoPr/3/2019 porušené bolo.

2. Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19CobPr/3/2019 zo dňa 07.11.2019 a vec vracia súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

Sťažovateľka si uplatňuje proti krajskému súdu aj náhradu trov konania v celkovej sume 450,28 eur.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa § 419 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“) proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. V zmysle § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. V súlade s § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej

spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Ochrana ústavnosti nie je výlučnou úlohou ústavného súdu, ale všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Aj pre všeobecné súdy vyplýva priamo z ústavy (čl. 46 ods. 1) povinnosť chrániť v konaní a pri rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto sa subsidiárna právomoc ústavného súdu uplatní až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07). Ak teda právny poriadok poskytuje sťažovateľovi iné právne prostriedky ochrany práv garantovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní pred všeobecným súdom, nemôže sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom. Konanie pred ústavným súdom predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 5/2013).

19. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd

pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade jej nesplnenia platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je na sťažovateľovi.

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že jej podstatou je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a napadnutým rozhodnutím krajského súdu z dôvodu nesprávneho vysporiadania sa s vykonanými dôkazmi, čo malo za následok, že rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené, svojvoľné a neudržateľné.

21. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu sťažnosti je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom sporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. CSP, a to v situáciách, keď ho sťažovateľ má skutočne k dispozícii (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

22. V prípade ústavnej sťažnosti tvoriacej predmet konania ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe krajského súdu, ktoré vyústili do svojvoľného (arbitrárneho), resp. nedostatočne odôvodneného rozhodnutia. Nesprávny postup súdu, ktorým sa strane znemožnilo uplatňovať jej práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, je procesnou vadou zakladajúcou prípustnosť dovolania na základe tzv. vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Obsahové znaky a jednotlivé prvky práva

na spravodlivý proces pritom vyplývajú z bohatej rozhodovacej činnosti ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Medzi čiastkové práva tvoriace právo na spravodlivý proces patria aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia a zákaz svojvoľného (arbitrárneho) postupu súdu.

23. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

24. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti k (ne)možnosti podania dovolania uviedla, že v jej prípade dovolanie nie je prípustné s poukazom na § 422 CSP. Uvedené ustanovenie obsahuje tzv. majetkový cenzus, ktorý limituje podanie dovolania z dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP. Argumentácia sťažovateľky ale nesmeruje k dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (nesprávne právne posúdenie veci), ale k možnému uplatneniu dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorého podanie nie je obmedzené majetkovým cenzom. Dovolanie z dôvodov podľa § 420 CSP možno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí.

25. Ústavný súd zastáva názor, že pred podaním ústavnej sťažnosti sťažovateľka mohla a mala namietat' porušenie svojich základných práv vadami arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu v dovolaní, ktorého prípustnosť mohla odôvodniť na pôdoryse ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Argumenty

použité v ústavnej sťažnosti nasvedčujú tomu, že sťažovateľka bola presvedčená o porušení práva na spravodlivý proces a jeho prejavoch bezprostredne po doručení napadnutého rozhodnutia. Ústavný súd dospel k záveru, že tu existuje procesná platforma, na ktorej sa sťažovateľka ako strana sporu mohla účinne domáhať ochrany svojich základných práv, k porušeniu ktorých malo dôjsť podľa jej názoru „*vadou rozhodnutia, ktoré ho robia neudržateľným, arbitrárnym a vybočujúcim z pravidiel upravujúcich sporové konanie*“. Skutočnosť, že sťažovateľka nevyužila svoje zákonné právo, nie je dôvodom, aby ústavný súd reparaoval jej pochybenie (mutatis mutandis II. ÚS 1/08).

26. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky nepodala, čo na dopyt ústavného súdu potvrdil aj okresný súd, čím nevyčerpala všetky prostriedky nápravy, ktoré právny poriadok na ochranu jej základných práv priznáva. Z uvedeného dôvodu je podaná ústavná sťažnosť neprípustná v zmysle § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu